

Norges Kommunerevisorforbund

Oslo, 30.4 2020

Forslag til revidert standard for forvaltningsrevisjon og ny standard for eierskapskontroll på høring

Forum for Kontroll og Tilsyn takker for invitasjonen til å komme med høringsuttalelse til forslag til revidert standard for forvaltningsrevisjon og ny standard for eierskapskontroll.

Våre kommentarer til forslaget til ny standard for forvaltningsrevisjon:

6. Revisor skal utarbeide problemstillinger som er tilstrekkelig konkretisert og avgrenset til å kunne besvares. Problemstillingene må være egnet til å besvare kontrollutvalgets bestilling.

Vår kommentar:

Det er ikke uvanlig at kontrollutvalgene vedtar problemstillinger som en del av sin bestilling av forvaltningsrevisjon. Problemstillinger er sammen med blant annet tema for forvaltningsrevisjonen, viktige verktøy i kontrollutvalgets arbeid med å utforme og avgrense sine bestillinger til oppdragstaker. Ordlyden i forslaget kan oppfattes slik at det kun er revisor som har anledning til å utarbeide problemstillinger knyttet til en forvaltningsrevisjon.

Forslag til nytt pkt. 6:

Med utgangspunkt i bestillingen (evt. problemstillingen(e) fra kontrollutvalget, må revisor spissformulere og operasjonalisere problemstillingen(e) slik at de blir tilstrekkelig konkretisert og avgrenset til å kunne besvares.

7. Dersom revisor ser behov for å endre problemstilling(ene) eller annet underveis i en slik grad at det har vesentlig betydning i forhold til bestillingen, skal dette avklares med kontrollutvalget.

Vår kommentar:

Hva menes med «annet»? Det kan for eksempel oppstå hindringer i gjennomføringen av oppdraget, for eksempel utfordringer i revisjonsdialogen i gjennomføring av datainnsamlingen. Det kan også oppstå hindringer internt hos revisor. I slike tilfeller må revisor på eget initiativ

rapportere skriftlig om dette til kontrollutvalget som oppdragsgiver, så snart hindringen(e) er kjent for revisor.

Forslag til nytt pkt. 7:

Alle endringer av problemstillinger og andre endringer og hindringer som påvirker bestillingen, skal via sekretariatet skriftlig legges frem for kontrollutvalget til godkjenning.

13. Revisor skal utarbeide en skriftlig prosjektplan for hver forvaltningsrevisjon. Prosjektplanen skal redegjøre for problemstilling(er), revisjonskriterier eller grunnlaget for disse, og metodebruk.

Vår kommentar:

I RSK 001, fra 2011 er det et tilleggspunkt som ikke er med i høringsutkastet:

«19) Prosjektplanen bør også redegjøre for planlagt tids- og ressursbruk inklusive bruk av ekstern bistand og milepæler i prosjektet. I tillegg kan det i prosjektplanen redegjøres for bakgrunnen for prosjektet, avgrensinger, formål og annen relevant informasjon.»

Vi mener at prosjektplanen fortsatt bør redegjøre for planlagt tids- og ressursbruk. Disse opplysningene er avgjørende for kontrollutvalgets egen planlegging av prosjekter og ressursbruken knyttet til dette. Dato for oversending av ferdig rapport til kontrollutvalget må være oppgitt i prosjektplanen. Uten disse opplysningene er betegnelsen «prosjektplan» meningsløs. «Prosjektbeskrivelse» ville i så fall være en mer treffende beskrivelse av dokumentet.

Forslag til nytt pkt. 13:

Revisor skal utarbeide en skriftlig prosjektplan for hver forvaltningsrevisjon. Prosjektplanen skal inneholde problemstillinger og en redegjørelse for disse, revisjonskriterier og grunnlaget for disse, samt metodebruk. Prosjektplanen skal videre redegjøre for planlagt tids- og ressursbruk, og dato for oversending av ferdig rapport til kontrollutvalget.

Revisjonskriterier (jf. pkt. 14-16)

Vår kommentar:

Vi merker oss at det i forslaget til ny standard er lagt mindre vekt på å beskrive revisjonskriterier sammenlignet med gjeldende standard jf. pkt. 24:

«24) Kilder til revisjonskriterier kan være:

lover

forskrifter

forarbeider

rettspraksis

politiske vedtak, mål og føringer

administrative retningslinjer, mål, føringer og lignende

statlige føringer, veiledere og lignende

andre myndigheters praksis

anerkjent teori

reelle hensyn (vurderinger av hva som er rimelig, formålstjenlig, effektivt eller lignende)»

Vi foreslår at pkt. 24 i gjeldende standard videreføres i ny standard slik at det ikke skapes tvil om at det kan gjøres vurderinger mot annet enn ufravikelige krav i lovverk og vedtak, f. eks beste praksis.

19. Data som brukes i rapporten og som er fremkommet muntlig, skal nedtegnes og bekreftes av kilden

Vår kommentar:

For å unngå at kommunen eller selskapet påpeker feil og misforståelser knyttet til rapportens faktadel i den formelle høringsuttalelsen eller når kontrollutvalget behandlerrapporten, bør rapportens faktadel i sin helhet sendes til verifisering. Av praktiske årsaker kan det være relevant å ha et eget møte for å få fakta bekreftet.

Forslag til nytt pkt. 19

Data som brukes i rapporten og som er fremkommet muntlig, skal nedtegnes og bekreftes av kilden. Rapportens faktadel skal i sin helhet sendes til den reviderte til verifisering. Av praktiske årsaker kan det være relevant å ha et eget møte for å få fakta bekreftet.

24. Revisor skal gi anbefalinger når det er hensiktsmessig med bakgrunn i data, vurdering(er) og konklusjon(er). Revisor skal ikke anbefale detaljerte løsninger.

Vår kommentar:

I rapporter som inneholder vurderinger, bør revisor gi anbefalinger.

Forslag til nytt pkt. 24

Revisor skal alltid gi anbefalinger. Anbefalingene skal være gitt med bakgrunn i vurdering(er) og konklusjon(er). Anbefalingene må ha en detaljeringsgrad som reflekterer vurdering(ene) og konklusjon(ene) i rapporten.

26. Rapporten skal inneholde:

- **sammendrag eller hovedbudskap**
- **informasjon om bestillingen**
- **problemstilling(er)**
- **valg av metode(r) og vurdering av datagrunnlag**
- **revisjonskriterier**
- **presentasjon av data**
- **vurderinger**
- **konklusjon**
- **eventuelle anbefalinger**
- **oversikt over sentrale dokumenter og litteratur**
- **uttalelse fra kommunedirektøren/selskapet**

Vår kommentar:

Vi foreslår å ta med følgende punkter:

- **Sammendrag (Ikke hovedbudskap)**
- **Formål med forvaltningsrevisjonen**
- **Oversikt over gjennomførte verifiseringsprosesser**

Forslag til nytt pkt. 26:

Rapporten skal inneholde:

- *sammendrag*
- *kontrollutvalgets formål med forvaltningsrevisjonen*
- *informasjon om bestillingen og prosjektregnskap som viser ressursbruken*
- *problemstilling(er)*
- *valg av metode(r), vurdering av datagrunnlag og oversikt over gjennomførte verifiseringsprosesser*
- *revisjonskriterier*
- *presentasjon av data*
- *vurderinger*
- *konklusjon*
- *eventuelle anbefalinger*
- *oversikt over sentrale dokumenter og litteratur*
- *uttalelse fra kommunedirektøren/selskapet*

Dissensen

Et av medlemmene i forvaltningsrevisjonskomiteen har gitt dissens på dette punktet: «Nytt punkt 26. Sammendraget skal utformes med tanke på å gi de folkevalgte et best mulig beslutningsgrunnlag. Revisor bør få frem de viktigste forbedringsmulighetene som er funnet og drøfte aktuelle tiltak som kan oppnå dem.

Begrunnelse: Utkastet til RSK 001 nevner ikke at rapportene våre skal være gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Dette er etter min vurdering avgjørende viktig å få inn. Dette er kanskje det viktigste grepet for styrke forvaltningsrevisjonen ytterligere.»

Vår kommentar:

FKT er enig med komiteen i at dissensforslaget ikke bør inn i standarden. Kontrollutvalgets beslutningsgrunnlag er hele rapporten i tillegg til saksfremlegget fra sekretariatet som bør inneholde forslag til gode vedtaksformuleringer som blant annet peker på viktige forbedringsmuligheter.

27. Rapporten skal vise sammenheng mellom problemstillinger, revisjonskriterier, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

Vår kommentar:

Rapportens bør også vise sammenhengen mellom kontrollutvalgets bestilling og øvrige deler.

Forslag til nytt pkt. 27

Rapporten skal vise sammenhengen mellom kontrollutvalgets bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

31. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller brudd på andre bestemmelser enn de som inngår i kontrollen, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg.

Vår kommentar:

Her kan det med fordel vises til prosedyrene i Kommuneloven § 24-7

Forslag til nytt pkt. 31

Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter skal straks meldes til kontrollutvalget, jf. Kommuneloven § 24-7.

Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller brudd på andre bestemmelser enn de som inngår i kontrollen, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg.

Våre kommentarer til forslaget til ny standard for eierskapskontroll:

Innledning (jf. tredje avsnitt)

Vår kommentar:

I innledningen bør det presiseres at eierskapskontroll kan innebære både revisjon av enkeltsselskap og revisjon av kommunens/fylkeskommunens overordnede eierskapsforvaltning.

Våre kommentarer til enkelte punkt:

- Pkt. 6 – Se kommentarer samme punkt RSK 001
- Pkt. 7 – Se kommentarer samme punkt RSK 001
- Pkt. 14 – Det vises til kommentarer til pkt. 13 RSK 001
- Pkt. 19 – Se kommentarer samme punkt RSK 001
- Pkt. 24 – Se kommentarer samme punkt RSK 001
- Pkt. 26 – Se kommentarer samme punkt RSK 001
- Pkt. 27 – Se kommentarer samme punkt RSK 001
- Pkt. 31 – Se kommentarer samme punkt RSK 001

Vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen (s)
Generalsekretær